

Znak sprawy: DHR.oz.8203.8.2026

ZEZWOLENIE nr R/j-5/2026

Na podstawie art. 53 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009¹ (dalej jako: rozporządzenie nr 1107/2009) oraz art. 7 ust. 1 ustawy o środkach ochrony roślin² (dalej jako: ustawa o środkach ochrony roślin) po rozpatrzeniu wniosku z dnia 18 czerwca 2026 r. uzupełnionego wnioskiem z dnia 15 lipca 2026 r. Krajowego Zrzeszenia Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych, ul. Świętokrzyska 20 lok. 3, 00-002 Warszawa, **zezwalam**, na wprowadzanie do obrotu, z przeznaczeniem do stosowania w uprawie **rzepaku ozimego** w celu zwalczania **pchełki rzepakowej** (*Psylliodes chrysocephala* L.) w okresie **od dnia 1 września 2026 r. do dnia 13 grudnia 2026 r.** środka ochrony roślin **Irazu 100 SE** produkcji spółki **FMC IP Technology LLC-Konfederacja Szwajcarska** zawierającego substancję czynną **cyjanotraniliprol** produkcji spółki FMC FMC IP Technology LLC – Konfederacja Szwajcarska.

1. Szczegółowe warunki i zakres stosowania środka ochrony roślin **Irazu 100 SE**:

Rzepak ozimy

Pchełka rzepakowa,

Termin stosowania:

Zabieg wykonać po wystąpieniu szkodnika, zgodnie z sygnalizacją lub po przekroczeniu progu szkodliwości. Stosować jesienią, od fazy pierwszego liścia do początku wydłużania pędu (BBCH 11–30)

Maksymalna/zalecana dawka dla jednorazowego zastosowania: 400 ml/ha

Maksymalna liczba zabiegów: 1.

Zalecana ilość wody: 150-400 l/ha.

Zalecane opryskiwanie: drobnokropliste.

Uwaga: Środka nie stosować częściej niż co trzeci sezon na tym samym obszarze.

¹ rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin uchylającego dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009 z późn. zm.);

² ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2026 r. poz. 624).

2. Miejsce i powierzchnia zastosowania środka ochrony roślin **Irazu 100 SE**:
Środek może być stosowany w uprawie rzepaku ozimego w celu zwalczania pchełki rzepakowej na terenie całego kraju. Całkowity areał uprawy rzepaku ozimego, na którym przewidywane jest zastosowanie środka – do 200 000 ha.
3. Ilość środka ochrony roślin **Irazu 100 SE**, która może zostać wprowadzona do obrotu i zastosowana w zakresie objętym niniejszym zezwoleniem – **do 80 000 L.**
4. Etykieta środka ochrony roślin **Irazu 100 SE** w zakresie objętym niniejszym zezwoleniem stanowi załącznik do zezwolenia.
5. Po dniu 13 grudnia 2026 r. środek ochrony roślin **Irazu 100 SE** nie może być stosowany w uprawie rzepaku ozimego do zwalczania pchełki rzepakowej.

Uzasadnienie

Wnioskiem z dnia 18 czerwca 2026 r. uzupełnionym wnioskiem z dnia 15 lipca 2026 r. Krajowe Zrzeszenie Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych (KZPRiRB albo Zrzeszenie) wystąpiło do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o wydanie zezwolenia na wprowadzanie do obrotu, na okres do 120 dni, w sezonie 2026 r., środka ochrony roślin Irazu 100 SE, z przeznaczeniem do stosowania w uprawie rzepaku ozimego w celu zwalczania pchełki rzepakowej (*Psylliodes chrysocephala* L.).

W uzasadnieniu strona wskazała na zmiany klimatyczne, takie jak wyższe temperatury jesienią i łagodniejsze zimy, które sprzyjają rozmnażaniu pchełki w rzepaku. W 2025 roku pchełka rzepakowa pojawiała się na plantacjach całego kraju, w szczególności na Dolnym Śląsku, w województwie opolskim, Wielkopolsce oraz na północy kraju. Pchełka rzepakowa jest klasyfikowana przez IOR-PIB jako szkodnik o znaczeniu ogólnokrajowym, występujący corocznie na większości plantacji rzepaku ozimego. Z danych monitoringu wskazanych przez Zrzeszenie, wynika, że nalot chrząszczy jesienią notowany jest praktycznie na 100% monitorowanych punktów (czyli potencjalne zagrożenie obejmuje cały areał uprawy), przekroczenia progów ekonomicznej szkodliwości (PES) występują zwykle na: około 30–60% plantacji w latach o umiarkowanej presji oraz nawet 60–90% plantacji w latach sprzyjających rozwojowi szkodnika (ciepła, długa jesień).

Pchełka rzepakowa (*Psylliodes chrysocephala*) jest gatunkiem ściśle związanym z grupą roślin kapustowatych, w szczególności z rzepakiem ozimym (*Brassica napus*), stanowiąc jeden z najważniejszych jego szkodników w Europie.

Szkodliwość pchełki rzepakowej wynika zarówno z aktywności dorosłych, jak i larw. Chrząszcze wygryzają w liściach charakterystyczne otwory, prowadząc do silnego uszkodzenia młodych roślin, a w warunkach dużego nasilenia mogą powodować całkowite zniszczenie siewek. Z kolei larwy żerują wewnątrz tkanek, uszkadzając ogonki liściowe i stożek wzrostu, co osłabia rośliny, obniża ich zimotrwałość oraz zwiększa podatność na choroby. W rezultacie obecność tego gatunku może prowadzić do znacznych strat w plonach.

Wg Zrzeszenia kluczowym elementem prawidłowo prowadzonej ochrony upraw rzepaku jest agrotechnika. Jednak coraz bardziej powszechne uproszczenia agrotechniczne prowadzą do wzrostu liczebności szkodników, szczególnie tych, których stadia żyją lub zimują w glebie. Brak podorywek, uprawy bezorkowe oraz ograniczony płodozmian to czynniki zwiększające prawdopodobieństwo masowego pojawu szkodników na plantacjach. Przestrzeganie podstawowych zaleceń agrotechnicznych ma duże znaczenie i jest podstawą skutecznych programów ochrony rzepaku przed szkodnikami. Przede wszystkim nie należy uprawiać rzepaku po rzepaku lub innych roślinach kapustnych. Z praktyki wynika, że ze względów fitosanitarnych rzepak ozimy nie powinno się uprawiać na tym samym polu częściej niż co 4 lata. Z punktu widzenia ochrony roślin za najlepsze przedplony dla rzepaku można uznać wieloletnie rośliny bobowate, np. lucernę. Odpowiednio duża izolacja przestrzenna między tegoroczną i ubiegłoroczną plantacją rzepaku znacznie zmniejsza koszty zwalczania takich szkodników jak chowacze łodygowe czy pryszczarek kapustnik. Natomiast regulacja zachwaszczenia i pozostałości chwastów ogranicza występowanie szkodników. Należy także pamiętać o podorywce bezpośrednio po zbiorze i orce jesiennej.

W przypadku plantacji rzepaku metody mechaniczne wg KZPRiRB nie mają praktycznego zastosowania. Wykorzystanie pułapek mechanicznych (np. żółte naczynia na owady) ma zastosowanie wspomagające i ogranicza się w praktyce do sygnalizacji i określenia nasilenia występowania pchełki rzepakowej.

Brak praktycznych, alternatywnych rozwiązań biologicznych do zwalczania pchełki rzepakowej.

Odnosząc się do kwestii ochrony chemicznej wnioskodawca wskazał, że w 2026 r. do zwalczania pchełki rzepakowej w formie oprysku dostępne są trzy tylko substancje czynne: lambda-cyhalotryna, deltametryna i acetamipryd, należące do dwóch grup chemicznych. Mogą być stosowane po jeden raz w sezonie. W przypadku substancji czynnych z grupy pyretroidów, wg strony, obserwuje się coraz częstsze występowanie odporności.

Wyżej wymienione substancje były dostępne w 2025 r. jednak, wg wnioskodawcy, wykazywały niską skuteczność w zwalczaniu pchełki rzepakowej.

Strona wskazała, że brak możliwości skutecznej chemicznej ochrony plantacji przed pchełką rzepakową, istotnie wpływa na zmniejszenie plonów rzepaku, a coraz częściej, co obserwujemy w Polsce oraz innych krajach, do szkieleutowania roślin, co w skrajnych przypadkach prowadzi do konieczności likwidacji plantacji.

W piśmie z dnia 3 sierpnia 2026 r. znak DN-070-117/26 Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy potwierdził, że pchełka rzepakowa (*Psylliodes chrysocephala* L.) należy obecnie do najważniejszych szkodników rzepaku ozimego w okresie jesiennej wegetacji. Znaczenie gospodarcze pchełki rzepakowej w ostatnich latach wyraźnie wzrosło wraz z wydłużaniem okresów ciepłych jesieni, ponieważ warunki takie sprzyjają długotrwałym nalotom chrząszczy, ich żerowaniu, składaniu jaj oraz stopniowemu wylęganiu larw. Wczesne zasiewy, uproszczenia uprawowe, duży udział rzepaku w strukturze zasiewów, obecność samosiewów oraz sąsiedztwo pól, na których rzepak uprawiano w poprzednim sezonie, dodatkowo zwiększają prawdopodobieństwo licznego wystąpienia szkodnika. Z tego względu także w sezonie 2026 należy liczyć się z realnym, miejscami wysokim zagrożeniem plantacji, szczególnie w zachodniej, południowo-zachodniej i centralnej części kraju. Ostateczny poziom presji będzie jednak zależał od przebiegu pogody w okresie wschodów i jesiennej rozwoju roślin. Szkodliwość pchełki rzepakowej wynika z aktywności dwóch stadiów rozwojowych. Chrząszcze wygryzają w liścieniach i młodych liściach liczne otwory, a przy silnym nasileniu mogą powodować zahamowanie wzrostu, osłabienie lub zamieranie najmłodszych roślin. Jeszcze większe znaczenie mają larwy, które wnikają do ogonków liściowych i pędów, uszkadzają tkanki przewodzące, ograniczają zimotrwałość rzepaku oraz zwiększają podatność roślin na przemarzanie i porażenie przez patogeny. Skutki ich żerowania mogą ujawnić się dopiero po zimie w postaci osłabienia roślin, deformacji pędów, nierównomiernego rozwoju i obniżenia obsady. W warunkach silnej presji szkodnika oraz wolnego wzrostu rzepaku możliwe są znaczne straty plonu, a lokalnie również konieczność likwidacji plantacji.

Metody niechemiczne stanowią niezbędny element integrowanej ochrony rzepaku. Należą do nich przede wszystkim prawidłowy płodozmian, ograniczanie samosiewów i chwastów kapustowatych, staranne niszczenie resztek poźniwnych, właściwe przygotowanie stanowiska, dobór terminu i normy siewu zapewniających szybkie i wyrównane wschody, racjonalne nawożenie oraz ochrona organizmów pożytecznych. Kluczowe znaczenie ma regularna lustracja plantacji od początku wschodów, z wykorzystaniem żółtych naczyń i bezpośredniej oceny uszkodzeń roślin. Działania te ograniczają ryzyko i pozwalają prawidłowo wyznaczyć termin zabiegu, lecz w przypadku masowego i przedłużającego się nalotu chrząszczy nie zapewniają wystarczającej ochrony. Nie istnieje również dostatecznie skuteczna metoda niechemiczna pozwalająca przerwać rozwój larw po ich wnikięciu do tkanek rośliny. Z kolei możliwości chemicznego zwalczania pchełki rzepakowej są ograniczone i

opierają się głównie na zabiegach nalistnych. Wieloletnie, częste stosowanie pyretroidów zwiększa ryzyko selekcji populacji o obniżonej wrażliwości, a skuteczność tej grupy może być dodatkowo ograniczana przez niekorzystne warunki pogodowe oraz przedłużające się naloty, wymagające utrzymania ochrony przez dłuższy okres.

Szczególne znaczenie w jesiennej ochronie rzepaku może mieć cyjanotraniliprol – substancja czynna należąca do grupy antranilowych diamidów (IRAC 28), charakteryzująca się odmiennym mechanizmem działania od pyretroidów i neonikotynoidów. Cyjanotraniliprol działa kontaktowo i żołądkowo, wykazuje ponadto działanie wgłębne oraz translaminarne, dzięki czemu skutecznie zwalcza zarówno chrząszcze, jak i młode larwy pchełki rzepakowej żerujące wewnątrz ogonków liściowych. Ma to szczególne znaczenie biologiczne, ponieważ po wnikięciu larw do ogonków liściowych i pędów możliwości ich skutecznego zwalczania ulegają znacznemu ograniczeniu. Mechanizm działania polega na aktywacji receptorów rianodynowych w komórkach mięśniowych owadów, prowadząc do niekontrolowanego uwalniania jonów wapnia, szybkiego zahamowania żerowania, następnie paraliżu i śmierci szkodnika. Ograniczenie uszkodzeń roślin następuje już wkrótce po zabiegu, mimo że pełny efekt owadobójczy widoczny jest po kilku dniach. Istotną zaletą cyjanotraniliprolu jest również wysoka skuteczność w warunkach umiarkowanych temperatur, typowych dla jesiennej ochrony rzepaku. Środek zaleca się stosować w temperaturze powyżej 10°C. Chociaż temperatury poniżej 15°C mogą wpływać na tempo działania insektycydu, warunki panujące podczas jesiennej ochrony rzepaku pozostają odpowiednie do jego praktycznego wykorzystania, szczególnie z uwagi na konieczność zwalczania szkodnika w okresie nalotu chrząszczy i składania jaj. W odróżnieniu od wielu pyretroidów, cyjanotraniliprol zapewnia wysoką skuteczność biologiczną dzięki odmiennemu mechanizmowi działania. Włączenie tej substancji do programu ochrony rzepaku ma zatem istotne znaczenie nie tylko dla skutecznego ograniczania liczebności pchełki rzepakowej, ale również dla realizacji strategii przeciwdziałania powstawaniu odporności poprzez rotację substancji czynnych o różnych mechanizmach działania – wobec obserwowanego w Europie wzrostu odporności pchełki rzepakowej na pyretroidy oraz stopniowego ograniczania liczby dostępnych substancji czynnych.

Biorąc powyższe pod uwagę, po dokonaniu analizy wniosku, stwierdzono wystąpienie sytuacji nadzwyczajnej w ochronie roślin, o której mowa w art. 53 rozporządzenia nr 1107/2009 w związku z zagrożeniem ze strony pchełki rzepakowej dla uprawy rzepaku ozimego i konieczność zastosowania w sezonie 2026 r. środka ochrony roślin Irazu 100 SE.

Wnioskowany środek ochrony roślin zawiera w swoim składzie substancję czynną cyjanotraniliprol zatwierdzoną do stosowania w środkach ochrony roślin rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE)

2016/1414 z dnia 24 sierpnia 2016 r.³ Środek ten jest dopuszczony do obrotu na terytorium RP zezwoleniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr R- 62/2025 z dnia 9 kwietnia 2025 r.

Przeprowadzenie zabiegu planowane jest w całym kraju, na obszarze ok. 200 000 ha. Na danej powierzchni przewiduje się wykonanie jednego zabiegu.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o środkach ochrony roślin Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi pismami z dnia 24 lipca 2026 r. znak DHR.oz.8203.8.2026 wystąpił do Ministra Zdrowia oraz Ministra Klimatu i Środowiska o przedstawienie opinii dotyczącej wniosku Krajowego Zrzeszenia Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych.

W piśmie z dnia 12 sierpnia 2026 r. znak ZPŚ.612.352.2026.1 Minister Zdrowia stwierdził, że ocena ryzyka dla konsumenta wynikającego z zastosowania przedmiotowego środka w uprawie rzepaku ozimego wykazała, że zastosowanie środka Irazu 100 SE nie spowoduje ryzyka dla konsumentów w odniesieniu do pozostałości substancji czynnej. Ponadto nie stwierdzono niedopuszczalnego ryzyka dla operatora pod warunkiem stosowania rękawic ochronnych i ubrania roboczego podczas mieszania/załadunku a także ubrania roboczego podczas stosowania środka. Zalecany zakres i sposób stosowania nie stwarzają nieakceptowalnego ryzyka dla pracownika polowego oraz dla mieszkańców (dzieci i dorosłych) oraz osób postronnych.

Zalecenia odnośnie stosowania rękawic ochronnych, ochrony oczu i twarzy oraz odzieży ochronnej zabezpieczającej przed oddziaływaniem środka w trakcie przygotowywania cieczy użytkowej oraz w trakcie wykonywania zabiegu znajdują się w treści etykiety preparatu.

Postanowieniem z dnia 13 sierpnia 2026 r. znak DOP-GMO-055.6.2026.AZ Minister Klimatu i Środowiska pozytywnie zaopiniował wydanie zezwolenia na wprowadzanie do obrotu na okres do 120 dni środka ochrony roślin Irazu 100 SE w celu ograniczonego i kontrolowanego stosowania w 2026 r. z przeznaczeniem zastosowania w uprawie rzepaku ozimego w celu zwalczania pchełki rzepakowej. Organ wskazał na konieczność zamieszczenia w etykiecie określonych zwrotów w zakresie związanym z ochroną środowiska naturalnego, które zostały uwzględnione w etykiecie. Sposób postępowania z odpadami po środkach ochrony roślin jest zgodny z zapisami w aktualnej etykiecie środka Irazu 100 SE.

³ rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2016/1414 z dnia 24 sierpnia 2016 r.³ w sprawie zatwierdzenia substancji czynnej cyjanotraniliprol, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 dotyczącym wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin, oraz zmiany załącznika do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 540/2011

Niniejsze zezwolenie podlega zgłoszeniu do Komisji Europejskiej oraz państw członkowskich Unii Europejskiej zgodnie z art. 53 ust. 1 rozporządzenia nr 1107/2009.

Pismem z dnia 21 sierpnia 2026 r., w formie korespondencji e-mail, strona została powiadomiona o zakończeniu postępowania wyjaśniającego. W treści zawiadomienia organ pouczył stronę, iż na zasadzie art. 10 § 1 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego⁴ (dalej: k.p.a.), został wyznaczony siedmiodniowy termin, liczony od dnia otrzymania pisma, na wypowiedzenie się co do zebranych dowodów. W dniu 21 sierpnia 2026 r. strona zgłosiła uwagi, które organ częściowo uwzględnił.

Mając powyższe na uwadze, postanowiono jak w rozstrzygnięciu.

Opłaty

Czynności związane z wydaniem przedmiotowej decyzji podlegają opłacie na podstawie art. 15 ust. 1 ustawy o środkach ochrony roślin. W związku z powyższym, wydanie stosownej decyzji nie podlega obowiązkowi uiszczenia opłaty skarbowej, zgodnie z art. 3 ustawy o opłacie skarbowej⁵.

Pouczenie

Od decyzji nie służy odwołanie. Strona niezadowolona z decyzji może jednak zwrócić się do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji, zgodnie z art. 127§3 kpa.

Jeżeli Strona nie chce skorzystać z prawa do zwrócenia się z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, może wnieść do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie skargę na decyzję, w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji Stronie. Wpis od skargi ma charakter stały i wynosi 200 zł.

Stronie przysługuje możliwość ubiegania się o zwolnienie od kosztów sądowych, zgodnie z art. 239§1 Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi⁶ albo przyznanie prawa pomocy zgodnie z art. 243§1 tej ustawy. Strona może również, stosownie do treści art. 127a k.p.a. zrzec się prawa do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. W przypadku zrzeczenia się wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, z dniem doręczenia Ministerstwu Rolnictwa i Rozwoju Wsi oświadczenia o

⁴ ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691);

⁵ ustawa o opłacie skarbowej (Dz.U. z 2025 r. poz. 1154 z późn.zm).

⁶ ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi* (Dz. U. z 2026 r. poz. 143)

zrzeczeniu, decyzja staje się ostateczna i prawomocna. Prawomocność oznacza brak możliwości zaskarżenia decyzji do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Małgorzata Flaszka
dyrektor
Departamentu Hodowli i Ochrony Roślin
/podpisano elektronicznie/

Otrzymuje (e-Doręczenia)

Krajowe Zrzeszenie Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych

ul. Świętokrzyska 20 lok. 3

00-002 Warszawa

Do wiadomości (e-Doręczenia):

Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa,

al. Jana Pawła II 11

00-828 Warszawa

Klauzula informacyjna o zasadach przetwarzania Państwa danych osobowych dostępna jest pod adresem: www.gov.pl/rolnictwo/polityka-przetwarzania-danych-osobowych